

DET KONGELIGE LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

17/672

9. februar 2018

Statsbudsjettet 2018 - Tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2018

I dette tildelingsbrevet fremkommer Landbruks- og matdepartementets styringssignaler og Stortingets budsjettvedtak for Forskningsrådet i 2018. Prop. 1 S (2017-2018) for Landbruks- og matdepartementet ble behandlet i Stortinget 19. desember 2017 på grunnlag av Innst. 12 S (2017-2018).

1. Innledning

Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2017-2018) fra Landbruks- og matdepartementet.

Regjeringens overordnede forskningspolitiske mål og prioriteringer fremgår av Meld. St. 7 (2014-2015) Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2015 – 2024). Innenfor Landbruks- og matdepartementets ansvarsområde vektlegges forskning som kan styrke næringens konkurransekraft, gi økt verdiskaping og bidra til å løse sektorrelevante samfunnsutfordringer innenfor områdene "Et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv", "muliggjørende teknologier" og "klima, miljø og miljøvennlig energi".

2. Mål, strategiske områder og styringsinformasjon for Norges forskningsråd

Regjeringen har fastsatt følgende mål for Forskningsrådet:

1. Økt vitenskapelig kvalitet
2. Økt verdiskaping i næringslivet
3. Møte store samfunnsutfordringer
4. Et velfungerende forskningssystem
5. God rådgivning

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Avdeling
Forsknings- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Anine Norgren-
Jahnsen
22 24 92 66

Det vises til Prop. 1 S (2017-2018) fra Kunnskapsdepartementet, samt Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement for nærmere omtale av mål, strategiske områder og styringsinformasjon for 2018, og hvordan rapportering skal foregå.

2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet

Forskning, innovasjon og kompetanse skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – *matsikkerhet og beredskap, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk med lavere utslipp av klimagasser* – blir nådd. Landbruks- og matdepartementet legger vekt på målrettet og effektiv bruk av midler til forskning og innovasjon, slik det går frem av relevante meldinger og strategier. Videre er det viktig at kunnskap og kompetanse blir gjort lett tilgjengelig for næring og forvaltning. I tillegg er en effektiv og sterk instituttsektor viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning. Dette krever et godt samspill mellom instituttsektoren, andre relevante kunnskapsmiljøer, ulike næringsaktører og forvaltningen. Dette er nærmere omtalt nedenfor.

Alle de fem målene for Forskningsrådet er viktige for Landbruks- og matdepartementets tildelinger. Når det gjelder departementets tematiske prioriteringer, er det særlig *Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet* og *Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer* som støtter opp under departementets sektorpolitiske prioriteringer.

2.1.1 Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon

Departementets tildelinger til Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap på prioriterte landbruks- og matpolitiske områder. Forskning skal legge grunnlaget for stabil leveranse av trygg kvalitetsmat, økt lønnsomhet og næringsutvikling.

For 2018 vil departementet fortsatt legge vekt på forskning som skal videreutvikle biobasert næringsliv i Norge og legge grunnlaget for ny og innovativ bruk av biomasse, gjennom en satsing på muliggjørende teknologier, som bioteknologi, nanoteknologi og IKT, for framtidens bioøkonomi og lavutslippssamfunn. Satsingen skal ses i sammenheng med regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter* og Meld. St. 7 (2014-2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning*. Innretning av satsingen omtales nærmere under kap. 3 Budsjettildelinger og fullmakter for 2018.

God konkurransekraft for norsk matproduksjon er avhengig av at maten er trygg og at dyrevelferden blir ivaretatt. For å ivareta den gode posisjonen Norge har, med lavt forbruk av antibiotika og lav forekomst av antibiotikaresistens, er forskning innen mattrygghet, dyrevelferd og dyre- og plantehelse viktig. I 2018 rettes det særlig oppmerksomhet mot CWD og antibiotikaresistens.

Bærekraftig og ressurseffektiv landbruks- og matproduksjon vil kreve opprettholdelse og videreutvikling av grunnleggende kunnskap, blant annet innenfor agronomiske fagområder, klima- og miljøvennlig produksjon, samt produksjonsendringer som fører til utslippsreduksjoner.

Klimautfordringer og -sammenhenger i jordbruket er komplekse og omfatter både mulige tiltak for binding av CO₂ og lagring av karbon, tilpasning til et endret klima og bidrag til utslippsreduksjoner. Det er et stort behov for kunnskap og forskning som kan bidra til utforming av effektive tiltak. Departementet vektlegger derfor forskningsinnsats på dette området. Videre er kunnskap som bidrar til å utnytte skogens rolle i klimasammenheng prioritert. Dette inkluderer forskning på bærekraftig skogbruk som optimaliserer framtidig

virkeproduksjon. Det er også nødvendig med fortsatt innsats på områdene biodrivstoff, biogass og biovarme.

Høy forskningsaktivitet, kunnskap, og teknologi- og produktutvikling er viktig for å opprettholde og styrke konkurranseevnen i næringer som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer, som skog- og trenæringen og næringsmiddelindustrien. For næringsmiddelindustrien vektlegges kunnskap som kan bidra til effektivisering og verdiskaping, utvikling av nye produkter og redusert matsvinn.

I handlingsplan for oppfølging av HelseOmsorg21-strategien sies det at Regjeringen vil *"legge til rette for eit meir heilskaplig og koordinert samarbeid om forskning, innovasjon og næringsutvikling mellom forskingsmiljøa og matnæringa – innanfor mat, ernæring og helse"*. I Nasjonal handlingsplan for bedre kosthold (2017-2021) vises det til behovet for økt kunnskap om sammenhengen mellom mat, ernæring og helse. Departementet er opptatt av å legge til rette for forsknings- og innovasjonssamarbeid på området. Samarbeid på tvers av sektorer og fagområder vil blant annet være sentralt for å stimulere til innovasjon og ta ut synergier i form av kunnskapsoverføring med mer. Det vises for øvrig til likelydende formulering i tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet.

For å sikre målrettet og effektiv bruk av forskningsmidlene skal Forskningsrådet kontinuerlig vurdere behov for evalueringer av ordninger, aktiviteter og programmer. Dette gjelder særlig ved utløp av aktivitetens periode, og vurdering av forlengelse og oppstart av nye perioder.

2.1.1.1 Forventninger til samarbeid med andre aktører

Landbruks- og matdepartementet er opptatt av å øke innovasjonsgraden i sektoren, og kommersialisering av forskningsresultater. Dette forutsetter samarbeid mellom Forskningsrådet, Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA. Det skal tilstrebes en god samordning mellom Forskningsrådet og styret for Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter (FFL) og styret for Forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA). Den næringsrelevante forskningen bør også støtte lokale og regionale innovasjonssystemer. I dette samarbeidet spiller også forskningsinstituttene en viktig rolle.

Det er viktig at de landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene øker sin deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid. Som omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev skal Forskningsrådet videreføre sitt internasjonale arbeid for departementene. Landbruks- og matdepartementet er opptatt av at norske landbruks- og matfaglige forskningsmiljøer øker sin deltakelse i Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI'er). Innsatsen på området landbruk, mat og klima skal blant annet sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - Agriculture, Food Security and Climate Change.

Det skal arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid innenfor landbruksforskning.

Som omtalt i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev spiller Forskningsrådet en viktig rolle i oppfølgingen av regjeringens Panoramastrategi. I denne sammenheng vises det til inngåtte avtaler om forskningssamarbeid med Kina. Forskningsrådet skal følge opp disse på hensiktsmessig måte.

2.1.2 Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning

En målrettet politikktutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap.

Forvaltningen har behov for kunnskap for å sikre nok og trygg mat, god dyre- og plantehelse, god dyrevelferd, samtidig som det tas hensyn til miljø og klima. Landbrukets rolle og bidrag i samfunnsutviklingen er også sentralt. For å støtte opp under kunnskapsbehovene, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, vil også samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder være viktig.

Forskningsrådet spiller en sentral rolle i å sikre god forskningsformidling, og vil på den måten bidra til at resultater fra forskning tas i bruk. Det forventes at Forskningsrådet bidrar til forskningsformidling og informerer departementet om resultater fra forskningen gjennom blant annet nyhets saker, møteplasser og dialogmøter.

2.1.3 En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre

Landbruks- og matnæringene i Norge står overfor store omstillinger. Samtidig er det store muligheter for videreutvikling av landbruket innenfor bioøkonomien. Dette krever ny kunnskap og samspill på tvers av fagmiljøer. En effektiv og sterk instituttsektor er viktig for å sikre god, forskningsbasert forvaltning, og faller inn under *Mål 4 Et velfungerende forskningssystem*.

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester, er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

2.2 Styringsinformasjon

Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrende departement.

Det vises videre til punkt 5 «Rapportering» i dette tildelingsbrevet, hvor det presiseres hvilke sektorpolitiske prioriteringer Landbruks- og matdepartementet forventer at Forskningsrådet skal rapportere på i den departementsvise rapporten.

3. Budsjetttildelinger og fullmakter for 2018

For 2018 stiller Landbruks- og matdepartementet følgende beløp til rådighet for Forskningsrådet:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	230 306 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m. m	187 452 000
Sum	417 758 000

3.1 Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

For 2018 legges det opp til følgende fordeling på sentrale forskningsprogrammer:

Program	Kortnavn	Fordeling i tusen kr.
Bærekraftig verdiskaping i mat og biobaserte næringer	BIONÆR	197 807
Bioteknologi for verdiskaping	BIOTEK2021	5 000
Stort program energi	ENERGIX	11 955
Miljøforskning for en grønn samfunnsomstilling	MILJØFORSK	4 900

3.1.1 Presiseringer av bevilgningen

Departementet følger opp regjeringens bioøkonomistrategi *Kjente ressurser – uante muligheter* med en satsing på muliggjørende teknologier med 10 mill. kroner, jf. omtale under *Kap. 2.1 Sektorpolitiske prioriteringer fra Landbruks- og matdepartementet*. Satsingen fordeles med 5 mill. kroner på henholdsvis BIONÆR og BIOTEK2021.

Bevilgningen til BIONÆR reduseres med 12 mill. kroner for 2018. Det følger av dette at utlysningen for 2018 reduseres tilsvarende, og at tildeling baseres på kvalitet og en helhetlig vurdering av porteføljen (relevans).

Videre skal det for 2018 avsettes 3 mill. kroner innenfor BIONÆR-programmet til behov for ny kunnskap relatert til forvaltningsmessige problemstillinger som vil kreve rask håndtering. Dersom det ikke foreligger særlige behov innen 1. oktober, stilles beløpet til rådighet til Norges Forskningsråd.

Innenfor tildelt ramme kan Forskningsrådet disponere inntil 10 mill. kroner for at norske miljøer skal få muligheten til å delta i forskningssamarbeidet i JPI FACCE. Departementet gir samtidig Forskningsrådet anledning til å se anvendelsen av disse midlene i sammenheng med midlene til BIONÆR-programmet på en måte som sikrer forsvarlig bruk og reduserer overføringene.

Forskningsinnsatsen i ENERGIX reduseres med 11,7 mill. kroner i 2018.

Departementet viderefører bevilgningen til FORREGION. Øvrige forpliktelser, herunder SAMANSVAR, videreføres i samsvar med Forskningsrådets nullvekstforslag for 2018.

3.2 Oppfølging av oppdrag i tildelingsbrev for 2017

Forskningsrådet har i 2017 utført oppdrag knyttet til handlingsplan for bioøkonomistrategi, statusrapport for BIONÆR og programmets forgjengere og mobilisering av skog- og trenæringen. Det forventes at Forskningsrådet bistår departementet i en oppfølging av disse oppdragene.

I forbindelse med evaluering av forskning for forvaltning i regi av Mattilsynet, ønsker departementet dialog om rapporten.

3.3 Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Norsk institutt for bioøkonomi, Ruralis – institutt for rural- og regionalforskning og Veterinærinstituttet.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert del. For primærnærings-instituttene skal 2,5 pst. av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2018. Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttsatsinger.

3.4 Utbetalingsplan

Beløpet som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

- Medio januar med kr 208 879 000
- Medio august med kr 208 879 000

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnytted effektivt og målrettet. Forskningsrådet gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med bevilgende departement. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

3.5 Orienteringssaker

Departementet har satt av 10,094 mill. kroner til husleiekompensasjon for Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), herunder 1,914 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,180 mill. kroner i rammen til post 51.

4. Felles post for virksomhetskostnader

Fra 2018 er alle bevilgninger fra departementene til drift av virksomheten i Forskningsrådet samlet på kap. 285 post 55 på Kunnskapsdepartementets budsjett. Landbruks- og matdepartementet har overført 16,228 mill. kroner fra kap. 1137 post 50 og 0,943 mill. kroner fra kap.1137 post 51 til den felles posten.

Virksomhetskostnadene skal dekke alle kostnader til drift av Forskningsrådets virksomhet, dvs. alle kostnader som ikke er FoU-midler som skal fordeles videre.

Samlingen av virksomhetskostnadene på en felles post innebærer i seg selv ingen endringer i tjenestene som Forskningsrådet yter overfor departementene. Finansiering av forskning, overordnet forskningspolitisk og sektorpolitisk rådgivning skal være de oppgavene som fortsatt skal ha høyest prioritet, jf. Forskningsrådets vedtekter. Landbruks- og matdepartementet viser til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer for nærmere beskrivelse av hvilke tjenester som Forskningsrådet skal ivareta for departementene innenfor rammen av midlene på posten for virksomhetskostnader.

5. Rapportering

Departementene og Forskningsrådet har samarbeidet om å utvikle struktur og forventninger til innhold i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport

(departementsvise rapporter). Dette er nærmere omtalt i punkt 4 i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev som etatsstyrer.

Landbruks- og matdepartementet ber om rapportering på følgende sektorpolitiske prioriteringer: *Målrettet bruk av midler til forskning og innovasjon, Kunnskap og kompetanse er tilgjengelig for næring og forvaltning og En effektiv og robust instituttsektor i samspill med andre*. De sektorpolitiske prioriteringene er utdypet i punkt 2.1 i dette tildelingsbrevet. Rapporteringen på bruk av midlene skal skje i tråd med struktur og forventninger til innhold i årsrapport for de departementsvise rapporter.

Departementet ber i tillegg om at det rapporteres på innsats (aktivitet) fordelt på departementets tematiske områder, herunder antall pågående, innvilgede og avsluttede prosjekter i budsjettåret, samt midler til disse. Videre bes Forskningsrådet om å gi kvalitative vurderinger av resultater og effekt på departementets områder, jf. mal for årsrapportering. Dette underbygges av eksempler på pågående og avsluttede forskningsprosjekter.

Forskningsrådet skal, utover ordinær årsrapportering, levere en liste over sluttrapporterte prosjekter, inkludert populærvitenskapelig framstilling, to ganger årlig.

6. Planlagte styringsmøter

Departementet vil avholde to styringsmøter i 2018. Vårmøtet vil være konsentrert rundt Forskningsrådets måloppnåelse, med utgangspunkt i årsrapporten for 2017. Høstmøtet vil hovedsakelig være konsentrert om Forskningsrådets Store satsinger 2020 og utkast til tildelingsbrev for 2019.

Med hilsen

Hanne Yssen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kirsti Gustad
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen